

Europa z hosćom we Łužicy

Domowina je so z konceptom „Europa z hosćom we Łužicy” składnostnje 51. kongresa mjeńšinoweje organizacije FUEN, kiž wotměje so wot 24. hač do 27. meje w Budyšinje, wuspěšnje na wubědžowanju „Němska – kraj idejow” wobdźěliła. Wubědžowanje je zwjazkowy prezident Horst Köhler składnostnje lětušich swětowych mišterstwow w

kopańcy nastorčił. Domowina je z lěta 1990 z čonom Federalistiskeje unije europskich narodnych skupin (FUEN). Na kongresu ju zastupuja městopředsyda FUEN, Serb dr. Jurij Brankačk, kaž tež předsyda a městopředsyda Domowiny Jan Nuk, dr. Pětr Brězan a Pěťš Petrick.

Foto: Jurij Helgest

Kublanje do srjedzišća zjawneje kedźbnosće stajić

Ideja serbskich młodostnych kónc zašeho lěta bě z nastorkom za „Kublanske lěto 2006“. Jeho zaměr je, tak wobzamkny to zwjazkowe předsydstwo dnja 3. decembra 2005, najwšelakoriše, za lěta planowane zarjadowanja pod zhromadnym heslom zjednočić a tak temu kublanje sylnišo do srjedzišća zjawneje kedźbnosće stajić. Při tym wobhladuje so zapřijeće kublanje jara šěroko a wusměri so na wšě starobne skupiny. Přehlad předewzaćow župow, towarstwow a serbskich insti-

tucijow namakaće mj. dr. w interneće (www.domowina.de pod dypkom „Aktualne“) w serbskej a němskej rěči. W preambli rěka: „Z předewzacemi lěta 2006 w našich towarstwach, župach, skupinach a serbskich institucijach dyrbymy jasnišo hač hdy do toho rozswětlec bytostne wobsahi dalšeho wobstaća našeho luda. W kublanskim lěće ma so ... wužijto wšitke składnosće serbskeho, ale tež němskehozjawneho žiwjenja w serbskim sydlniskim rumje na naše starosće a potřebnosće

na najwšelakoriše wašnje pokazać.“ Někotre zaměry su hižo spjelnjene (kaž „Wiki dorosta“ w Smochćicach, přenje rozmołwy w župach a towarstwach), druge so krok po kroku spjelneja (na přikład rěčne kursy) a dalše so přihotuja (kaž 51. FUEN-kongres, kotryž zaběra so z wočakowanjemi narodnych skupin na mjeńšinowe šulstwo). Namołwjeny k wědoměj zaběrje z kublanskimi prašenjemi za Serbow je wězo tež kóždy jednotliwec při swojim skutkowanju.

Borbora Felberowa

Wiki za dorost 2006 w Smochćicach

Přenje Wiki za dorost, kiž stejachu pod heslom “Hač acubi abo studij, Łužica so kóždym lubi”, wotměchu so 12. měrca w Domje biskopa Bena w Smochćicach.

Wiki, kotraž organizowaše koordinatorka za serbske młodžinske džěto zhromadnje ze serbskim młodžinskim towarstwom PAWK, běchu po měnjenju wustajerjow a wo-

pytowarjow jara wuspěšne. Zaměr bě, młodostnym perspektiwu na džělowym polu we Łužicy zblížić a jich za zwostaće we Łužicy resp. nawróćenje do njeje zdobyć. Něhdže 300 přitomnych informowaše so při 24 stejnišćach wo poskitkach institucijow, předewzaćow, zarjadow a kublanišćow. Młodostni běchu wosebje zajimowani na tym, sej džělowe městno namakać, so wukublać dać abo sej praktikumowe abo prózdniške džěto dorěčeć. Individuelne rozmołwy mjez wustajerjemi a młodostnymi, staršimi a druhimi zajimcami skičachu možnosć, so dokładnišo z jednotliwymi powołanjemi a powołanskimi směrmi zaběrać. Přednoškaj Hany Budarjoweje (Marketingowa towaršnosć Hornja Łužica-

Mjez druhim wotmołwjachu w Smochćicach wučomnikaj Jurij Hojer (Domowina) a Bernadet Knopec (Rěčny centrum WITAJ Budyšin) kaž tež šefsekretarka a wukublarica RCW Michaelis Korjeńkowa (wotl.) na prašenja zajimcow. Wuměnjenje za wukublanje we woběmaj zarjadowaj su jara dobre znajomosće serbsčiny.

Foto: Lydia Šusterec

Číslo 1-2006

Z wobsaha - Aus dem Inhalt

strona/Seite 2:

- Z džělawosće wuběrkow

strona/Seite 3:

- Dolnosersbska kublańska seš
- Domowina přepraša na hospodarsku konferencu/Wirtschaftskonferenz

strona/Seite 4:

- 2. wubědžowanje w čitanju

strona/Seite 5:

- Naše šule - šule za žiwjenje

strona/Seite 6:

- Serbskej rěčne komisiji při Mačicy Serbskej
- Widejo wo Čišinskim

strona/Seite 7:

- Ze župy Běla Woda/Niska: Nadawkow je nadosć
- We Łazu na slědach Zejlerja

strona/Seite 8:

- Serbja na XIV. wšosokolskim zléće w Praze
- TCM pomjatny pjenjez wudało

Delnja Šleska) a Sandry Hajnkec (trainee w nakładnistwje Herder) kaž tež podijowa diskusija so wot připoslušarjow z přikleskom přiwzachu. Wo čelne derjeměće postarachu so sobudžětačerjo Doma biskopa Bena.

Po měnjenju mnohich sobuskutkowacych a wopytowarjow měli so tute wiki k tradiciji wuwic a młodostnym tak nowe perspektiwu we Łužicy pokazać. Wutrobny džak wšěm wobdźělnikam, kiž su k wuspěchaj přerich wikow za dorost přinošowali.

Jadwiga Brězanec

Z džělawosće wuběrkow

Dnja 5. měrca 2005 wotmě so w Budyšinje 12. hłowna zhromadźina Domowiny. Delegaća wuzwolichu člonow rewizijnego wuběrka a změrcowskeho wuběrka. Dale schwalichu džělowe směrnicy Domowiny hač do lěta 2007, kiž maja so tež z pomocu fachowych wuběrkow zwjazkowego předsydstwa zwoprawdźić. Tute wuběrki wěnuja so prawniskim naležnosćam, přichodej šulow ze serbskej wučbu, nowinarstwu/medijam, hospodarskim a infrastrukturelnym naležnosćam, strukturje kaž tež kulturje, sportje, wumělstwu a wědomosći. Někotre z wuběrkow na tutym městnje wo swojim skutkowanju rozprawjeja. Jich zestawu namakaće w džělowej přiručce „Adresy a informacije“ zarjada Domowiny.

Ke kublanju

Wuběrk za kublanje zaběra so powšitkownje ze zdžělowanjom; čežišćo prócowanjow bě dotal šulska problematika. Tak dojednachu so člonoj wuběrka 14. nowembra 2005 na to, zo měto so hromadže z regionalnym šulskim zarjadom informaciske zarjadowanje wo stawje přesadženja koncepcije 2plus přewjesć. 30. nowembra 2005 wobhladachu sej film „Rostlinarnje přichoda“, kotryž předstaja nowe pedagogiske směry w praksy. Wólby noweho předsydy wuběrka wotstorčichu so na posedženje zwjazkowego předsydstwa 3. decembra 2005. Wuzwoli so F. Kaulfürst. W mjenje wuběrka poby wón 10. januara 2006 z Manuelu Smolinej w naležnosći „2plus“ na regionalnym šulskim zarjedze. Rozmołwa pokaza, zo dyrbi so wo tym z Institutom Komenskeho w Drježdžanach jednać. Na zeńdženju wuběrka 21. decembra 2005 wobdžělištej so tež zastupjerce iniciatiwy „Naše šule – šule za žiwjenje“. Hłowna tema bě „Kublanske lěto“. Přitomni rozestajachu so z naćiskom B. Felberoweje, witachu pozitiwnu formulaciju zaměrow a móžachu rjad idejow dodać. Nastaji so lisćina potencielných adresatow a zapis móžnych naprawow. Nimo toho wobzamkny so koooperacija z iniciatiwnoj skupinu. Wuskutk toho bě zetkanje ze skupinu 21. januara 2006 we Wěteńcy, hdžež předstaji so koncepcija iniciatiwy. Naćisk namaka dobry wohtlós a diskusija přinjese wažne poky za iniciatiwnu skupinu. Posedženje bě zdobom přihot na prezentaciju koncepcije na njezjawnym posedženju zwjazkowego předsydstwa 9. februara w Chrósćicach.

Fabian Kaulfürst

Aus der Tätigkeit der Ausschüsse

Am 5. März 2005 fand in Bautzen die 12. Hauptversammlung der Domowina statt. Die Delegierten wählten die Mitglieder des Revisionsausschusses und des Schlichtungsausschusses. Des Weiteren verabschiedeten sie die Arbeitsrichtlinien der Domowina bis zum Jahr 2007, die mit Unterstützung von Fachausschüssen des Bundesvorstandes umgesetzt werden sollen. Sie beschäftigen sich mit folgenden Themen: Rechtsfragen, die Zukunft der Schulen mit Sorbischunterricht, Presse/Medien, Wirtschaft und infrastrukturelle Angelegenheiten, Strukturfragen der Verwaltung sowie Kultur, Sport, Kunst und Wissenschaft. Einige der Ausschüsse geben im Folgenden Einblick in ihre Tätigkeit.

„Rysował: Steffen Lange“ rěka jubilejna wustajeńca składnostnje 75. narodnin wuměłca a přečela Serbow Steffena Langi, kiž pokazuje so wot 21.5. hač do 3. 9.2006 w Serbskim muzeju w Budyšinje. Jubilar je tež tutón wobraz za čitarjow informacijow třěšneho zwjazka „Naša Domowina“ zhotowił.

Rysował: Steffen Lange

K hospodarstwu

Wuběrk Zwjazkowego předsydstwa Domowiny za hospodarske a infrastrukturelne naležnosće je so w zašłym času z dwěmaj čežišćowymaj temomaj zaběrał. Přerjona tema běše regionalne planowanje. Domowina ma móžnosć, nowemu regionalnemu planej za region Hornja Łužica-Delnja Šleska přidželać a zaměry za wuwice kónčiny w běhu přichodneho lětdžesatka sobu formulować. Při tym je regionalne planowanje kompleksny proces přirodnych, towaršnostnych a hospodarsko-infrastrukturelných naležnosćow.

Naš nadawk je, wuskutki wuwica na serbske naležnosće – a tu so přeco zaso wuzběhujetej serbska rěč a kultura – posudžować a wobkedžbować. Zwjazkowe předsydstwo je zarjadej regionalneho planowanskeho zwjazka loni w juniju swoje namjety posrědkowało.

Nazymu je sej wuběrk sobudželačerjow zarjada regionalneho planowanskeho zwjazka přeprosył, zo bychu wšelake temy nastupajo serbski sydleniski teritorij diskutowali. Tuchwilu je přeni naćisk plana zdžělany a zjawnosć

so w přichodnych měsacach wo tym informuje. Cyly plan ma so kónc tutoho, spočatk přichodneho lěta wot regionalneho planowanskeho zwjazka Hornja Łužica-Delnja Šleska wobzamknyć.

Druhi wobłuk, z kotrymž je so wuběrk zaběrał, bě přihot hospodarskeje konferency Domowiny dnja 28. junija 2006 (dalše informacije hlej strona 3).

Marko Kowar

K nowinarstwu

Hinak hač druhe wuběrki wuradźuje wuběrk za nowinarstwo a medije zjawnje (nawodža serbskich redakcijow su stajnje jako hosćo prošení), dokelž wobhladuje je to jako wažny zakład dowěrliwego zhromadneho džěla z redakcijemi. Dnja 29. junija 2005 je so wón konstituował.

Dalše derje wopytane posedženje wotmě so pod nawodom jeho předsydy dr. Pětra Brězana dnja 18. oktobra. Temy běchu mjez druhim přirodny konflikt mjez politiku a žurnalistami kaž tež kontrolna funkcija, njewotwisnosć a zamołwitosć serbskich medijow. Dnja 2. decembra přewjedže so seminar k medijowemu prawu za člonow wuběrka a dalšich člonow

zwjazkowego předsydstwa, sobudželačerjow zarjadow a zastupjerjow serbskich institucijow z Hornjeje a Delnjeje Łužicy.

Na přichodnym posedženju ma so wo prašenjach w zwisku z přewzaćom funkcije towaršnika Ludoweho nakładnistwa Domowina diskutować.

Borbora Felberowa

Ke kulturje

Wuběrk za kulturu, sport, wumělstwo a wědomosć je so dwójce schadźował. Přerjona wuradźowanje běše 30.8.2005 w Budyšinje. Hłowne temy běchu dalše spěchowanje bazoweho džěla (t. mj. „pawšale“), přerjadowanje kulturno-politiškeho džěla ze zarjada založby do Domowinskeho zarjada na zakładze doporučenjow džěla „Pomału je na času ...“ a kulturných směrnicy za džělawosć Domowiny na polu serbskeje kultury. Dalša tema bě wažnje wuměłskeho nawoda lajskich džiwadlowých skupinow. Přitomni dojednachu so, zo měto so přerjadowanje w zarjadomaj založby a Domowiny zeskutkownić. Dale zwěšći so, zo je dalše spěchowanje lajskich džiwadlowých skupin mjeztym přez založbu zaso zaručene.

Druhe wuradźowanje wotmě so dnja 1. februara na temu: přewzaće towaršnistwa LND a SLA přez Domowinu. Po wobšěrnej diskusiji so člonoj wuprajichu za nošerstwo Domowiny, kotrejž 17 towarštowow přisluša. W tutym zwisku so wuběrk za fuziju SLA a NSLDž wupraji, wšako je wobzamknenje zwjazkowego předsydstwa z dnja 25.1.2003 dale plaćiwu.

Dalše wuradźowanje wuběrka wotmě so dnja 27. apryla a wěnowaše so wučbnicam.

Jurij Luščanski

Dogrono za Dolnosersku kublańsku seš su podpísali 13. měrca w Chóšebuzu pśedsedař Domowiny Jan Nuk, ministrař za kublanje, młozinu a sport kraja Bramborska Holger Rupprecht, wuša šoltowka města Chóšebuz a tšo krajne ražce. Foto: Michael Helbig

Dolnoserska kublańska seš

13. měrca jo se w Chóšebuzu pódpisalo dogrono za Dolnosersku kublańsku seš. Pódpisali su ju ministrař za kublanje, młozinu a sport kraja Bramborska, wuša šoltowka města Chóšebuz, pśedsedař Domowiny a tšo krajne ražce serbskego sedleńskego ruma. Dogrono wóznamjenijo za kublańsku politiku w Dolnej Łužicy wjeliku kšaceń doprědka. Předny raz su se politiske a kublańske instance zgomadnje a pisnje wugronili za zdžaržanje dolnoserskeje rěcy pšez kublańske institucije. Z tym su wóni teke pšewzeli tu zagronitosć za zwopšawjenje seši. Dogrono jo demonstracija politiskeje wóle za kontinuu-

itu wuwucowanja dolnoserskeje rěcy wót žišownje do powołańskego kublanja abo do uniwersity. Dogrono dej mócy zwězaš, kooperaciju spěchowaš a kreatiwnosć wubuziš mjazy wobžělnikami. Seš ma južo wěstu strukturu, jo pak wót-worjana za kuždego, kenž co w swójeje šuli abo drugeje kublańskej instituciji dolnosersku rěc wopłěwaš. Dolnoserska kublańska seš jo nastala ako rezultat žěłoweje kupki pla MBSJ w Podstupimje za rozwězanje relewantnych serbskich specifiskich kublańskich temow.

dr. Madlena Norbergowa

Pod hesłom „Stat škita a spěchuje kulturu“ wotmě so dnja 8. měrca w Berlinje parlamentariski wječor, na kotryž běchu štyri awtochtone narodne mjeńšiny přeprosyli. Wjace hač 100 hosći, mjez nimi něhdze 25 zapósłancow zwjazkowneho sejma, zamołwiteho knježerstwa za narodne mjeńšiny dr. Christoph Bergnera (CDU) kaž tež Marju Michałkownu (CDU), móžeše předsyda Domowiny Jan Nuk jako předsyda mjeńšinoweje rady na zarjadowanje witać. Ze zajimom slědowachu hosćo podijowej diskusiji. Foto: Thede Boysen

Das sorbische (wendische) Bildungsnetzwerk

Eine gemeinsame Erklärung des Ministers für Bildung, Jugend und Sport des Landes Brandenburg, des Vorsitzenden der Domowina (Bund Lausitzer Sorben e. V.), der Oberbürgermeisterin der Stadt Cottbus und der Landräte der Landkreise Dahme-Spreewald, Oberspreewald-Lausitz und Spree-Neiße

Die Bewahrung der sorbischen (wendischen) Sprache und die Pflege der sorbischen (wendischen) Kultur sind eng miteinander verbunden und wechselseitig aufeinander angewiesen. Revitalisierung und Förderung der Sprache unter den gegebenen Möglichkeiten tragen somit zur Erhaltung, zum Schutz und zur Pflege der nationalen Identität des sorbischen (wendischen) Volkes bei. Die Unterzeichner

- begrüßen den Entschluss der sorbischen (wendischen) Einrichtungen, die sich der Bewahrung und Pflege ihrer Sprache und Kultur verpflichtet fühlen, zur Bildung und Entwicklung eines sorbischen (wendischen) Bildungsnetzwerks;
- fordern alle sorbischen (wendischen) Einrichtungen

dazu auf, das sorbische (wendische) Bildungsnetzwerk mit zu gestalten, auszubauen und zum Erfolg zu führen;

- unterstützen das Ziel des Bildungsnetzwerks, ein durchgängiges Bildungsangebot mit sorbischer (wendischer) Sprachprägung im allgemein bildenden und berufsbildenden Schulbereich bis zur Erreichung aller Bildungsabschlüsse anzustreben;
- begrüßen die Offenheit des Bildungsnetzwerks für alle Institutionen, die sich jetzt und in Zukunft den genannten Zielen verpflichtet fühlen und einen Beitrag zu deren Verwirklichung leisten wollen.

Cottbus/Chóšebuz, 13.3.2006
Holger Rupprecht, Jan Nuk, Martin Wille, Holger Bartsch, Karin Rätzel, Dieter Friese

Domowina přepraša na hospodarsku konferencu

Dnja 28. junija 2006 w 15 hodž. wotměje so w Budyškim Serbskim domje hospodarska konferenca Domowiny. Wobsahowe čežišća, z kotrymiž so konferenca zaběra, su: informacije wo tuchwilnym stawje hospodarskeho wuwicwa we Łužicy na někotrych přikładach, róla serbsčiny we wobłuku hospodarstwa a dalšich žiwjenskich sferach z teoretiskim pojednanjom a z přikładami z praksy. Konferenca je zjawna, zajimcy su wutrobnje wítani. Dalše informacije podawa Marko Kowar,

referent Domowiny za hospodarstwo a infrastrukturelne naležnosće (tel. 03591-550 201).

Wirtschaftskonferenz

Am 28. Juni, 15 Uhr findet im Haus der Sorben in Bautzen, Postplatz 2, eine wirtschaftspolitische Konferenz der Domowina statt. Hauptthemen sind die aktuelle wirtschaftliche Situation in der Lausitz und die Rolle der sorbischen Sprache in Unternehmen und weiteren Bereichen. Die Tagung ist öffentlich, Interessenten sind herzlich willkommen.

Česki premierminister Serbow witał

Na kromje kulturneho zarjadowanja w českim městačku Štětí, kotrež zarjadowa so w přihotach na wólby do českeho parlamenta w juniju tutoho lěta, witaše česki premierminister Jiří Paroubek tež mału delegaciju Serbow. Zapósłanc Robert Kopecy džakowaše so Serbam a Domowinje za humanitarnu pomoc w léče 2002

sewjeročeskim komunam, kiž su wysokeje wody dla wulke škody počerpili. Jednačel Bjarnat Cyž informowaše wo trajacych kontaktach ke komunam a zjednoćenstwam. Jiří Paroubek wupraji swój wulki zajim, bliže zeznač serbski lud a sposrědkowa Serbam namołwu: „Zachowajće so!“

Bjarnat Cyž

Znowa nuznje pomoc trěbna

Domowina je za potrjechenych wulkeje wody w Českej republice konto pomocy zarjadowała. Prosimy wo přepokazanje pjenježnych darow pod hesłom „Wulka woda w Českej“ na kontowe čisto 61 23 269 pola Němskeje banki, BLZ 87070000. Džakujemy so hižo nětko wšitkim darićelam za šćedriwu pomoc.

Jan Nuk, předsyda Domowiny

Wobdželnicy čitanskeho wubědžowanja „Knihy su zastupny lisćik do raja fantazije“ před Smolerjec kniharnju w Budyšinje, hdžež wotmě so dnja 8. apryla 2006 końčne wurisanje

Foće: str. 4 Michaela Hrjehorjowa, str. 5 Maćij Bulank

Lětni swójbny dzeń

Přichodny swójbny dzeń budže sobotu, dnja 10. junija. RCW přeprošuje na njón wšitke serbske swójby a swójby serbsce wuknjacych pěstowarskich džěci tónraz do Slepjanskeje kónčiny. Nadrobniše informacijek popoždnu so sčasom w medijach wozjewja.

2. wubědžowanje w čitanju

Po wuspěšnym zazběhu je RCW lětsa druhim raz wubědžowanje pod heslom „Knihy su zastupny lisćik do raja fantazije“ organizował. Zaměr je, hižo młódsch šulerjow do čitanja a do samostatneje zaběry z literaturu wabić. Tuž je wubědžowanje wupisane za šulerjow 3. lětnika ze šulow, kotraž po koncepcje 2plus wuwučuja.

Na kónčnym wurisanju sobotu, dnja 8. apryla 2006, w Smolerjec kniharni je so 20 džěci ze slědowacych zakładnych šulow wobdžěliło: Worklecy, Chróscicy, Ralbicy, Pančicy-Kukow, Budyšin, Radwor. Slepjanska šula, kotraž bě sej loni 1. myto w skupinje A2 wubědžila, bohužel lětsa nje-

je kandidata abo kandidatku póstala runja Wojerowskej šuli „Při worjole“.

Hódnoćeše so w kategorijomaj A1 (serbsko-maćenorěčne džěci) a A2 (šulerjo z němskeho swójbnego wobswěta).

Dobycer w skupinje A2 Pascal Muster ze SZŠ Chróscicy wšak při čitanju swójskeho teksta dopokaza, zo je lědma rozdžěla k wukonom w skupinje A1. Tam pak mějachu kandidača přidatnje hišće njepřihotowany tekst čitać. Mnozy wobdžělnicy prezentowachu so z překwapjacym dobrym wukonom. Jako najlěpši w skupinje A1 hódnoćeše jury wukon Zofije Neterec z Njeswaćidła, kotraž chodźi do SZŠ Worklecy.

Žiši Brjazyńskeje šule graju w filmje

Zachopjeńk apryla jo RCW filmowy projekt z wuknikami 5. a 6. lětnika Brjazyńskeje šule „Mato Kosyk“ pšewjadł. To jo južo 3. raz, až taki projekt se wótměwa. Z ceptarku za serbsčinu kněni Hötašowuju su žiši do Lubnjowa pšišli, aby how na wšakorakich městnach (n. pš. na najšpě, w parku, na droze) powědańko wo plonje grali. Młode žiwadłowniki su wjelike rozwjáselenje z takem njewšednem žětom měli. Film bužo kóńc lěta gótowy a pšizo pón na DVD. Žišecy film w dolnoserbskej rěcy jo pšedwizony za WITAJ-

žišownje a šule ze serbskeju wučbu. Dnja 28.04.2006 jo RCW w klubowni Serbskego doma film „Serpa pšezpoldnice potajmność“ pokazal, kenž jo w zachadnem lěše nastal.

Katrin Lehmannojc

WITAJ-Camp w Jarješku

Předny raz pšewježo Rěcny centrum WITAJ Chošebuz w lěšu w Jarješku WITAJ-camp za WITAJ-wukniki wót 8-12 lět k intensiwnemu nałożowanju serbsčiny. Jo se wěcej zajmowarjow pšizjawilo ako jo planowanych městnow. Pó jadnanju ze

šulskim pšebywalnišćom wo-krjejsa Sprjewja-Nysa (Schullandheim) móžomy 5 městnow wěcej k dispoziciji stajis. W pšigótowanju WITAJ-campa se zmakaju w juniju zagronitej ze starješymy w Rěcny centrumje WITAJ w Chošebuzu.

Kathrin Šwjelina

Zajim za WITAJ na mjezy k Českej a Pólskej

Z nazhonjenjow Serbow při posrědkowanju dwurěčnosće – wosebje nowšich z projektom WITAJ – čerpaja w přiběracej měrje kubłarki pěstowarnjow w euroregionje Nisa a w dalšich namjeznych kónčinach k Českej a Pólskej. Tak běštej wjednicy Wostrowskeje němsko-pólskeje a Žitawskeje němsko-pólskeje pěstowarnje pódndželu, dnja 8. meje 2005, z hosćom Budyskeje serbskeje pěstowarnje CSB „Jan Radyserb-Wjela“. Přez hospitaciju a rozmołwu ze serbskimi kubłarkami dóstaštej dohlad do praksy rěcneho kubljanja po metodze imersije. Kontakt bě jim sposrědkowala dr. Anja Karichowa z RCW, kotraž bě w aprylu 2006 na fachowym dalekubljanju kubłarkow w euroregionje Nysa projekt WITAJ rozložowala. Tam bě so mjez druhim tež wo problemje rěčało, zo je čežko, w skupinje 15 džěci metodu imersije nałożowac; wulkosć, kaž

maja ju integraciske skupiny (šěsć džěci), by tež tajkemu rěcnemu kubljanju spomózna byla. Sydom WITAJ-kubłarkow poda so 25. apryla 2006 na wuměnu nazhonjenjow do němsko-českeje pěstowarnje w Oberwiesenthalu, kotraž je w nošerstwje Johanitow. Tam kubla so tež 14 českich džěci a je tam jedna česka kubłarka. Přerjotnje běchu tam wobě rěči po metodze imersije nałożowac chcyli. Přewulkich zadžěwkow dla pak to zwoprawdžic njemóžachu. Tuž zajimowachu so Oberwiesenthalske kubłarki čim bóle za nazhonjenja serbskich kubłarkow, kak we WITAJ-projekće rěč sposrědkuja. W serbskich kubłarkach zbudži sylny začič jara kreatiwne džělo a cyłkowna atmosfera w tamnišej pěstowarni. Wobě stronje džakowaštej so wědomostnej sobudžělaćerce rěcneho centruma dr. Ani Karichowej, kotraž bě zarjadowanje organizowala a nawjedowala.

Naše šule – šule za žiwjenje

Demografiske wuwice wosebje hladajo na spadowacu ličbu porodow na jednym boku a wotpućowanje młodžiny na druhej stronje žada sej dolhodobnje nowe zasady, zo bychu so šule jako wobstatk zjawneho serbskeho žiwjenja zaručili.

W regionomaj Zapadne Rudne horiny a Hornja Łužica/Delnja Šleska je demografiska změna wosebje markantna. Tójšto motiwowaných a derje wukubłanych młodostnych wopuści našu domiznu, štož so wězo tež na gospodarstwo kónčiny wuskutkuje.

Tohodla mamy za wažne, zo młodžinu emocionalnje sylnišo ze swojej domizny, wosebje ze swójbny abo přečelemi wjazamy. Zakład za to je moderny a na wukony orientowany kubłanski poskitk, zo by so identita skrućila a jednotliwcy so kruće w regionje zakorjenili.

Scěhuješ-li diskusiju w medijach a na wšelakich konferencach, spóznaješ tendencu, ofensiwnje z džensnišej situaciju wobchadžeć a ju skerje jako šansu widžeć, jako šansu za změny a nowe pozitivne myslenje. W dwurěčnej Łužicy su

šule jedyn z najwažnišich zjawnych rěčnych rumow. Wosebje z tuteje přičiny džěla iniciatiwna skupina „Naše šule – šule za žiwjenje“ na koncepciji za přichod serbskeho šulstwa, zo njebychu so dalše šule jako rěčny rum zhubili. Mamy jasny zaměr: inowatiwne samopostajene serbske šulstwo, kiž wotpowěduje situaciji jako mjeńšina a z tym zwjazanym narokam, a kotrež zwoprawdžamy, wuhotujemy a rozwiwamy sami. Kóždy z nas změje z toho lěpšiny, hač jako nan, mać, džěd abo wowka našich džěci a wězo tež jako wučer abo šuler.

Z tuchwilnym rjadowanjom šulskich a kubłanskich prašenjow njemóžemy spokojom być. Za serbske šule su wuwzačne rjadowanja, kaž na přikład jednočarowosć wšitkich serbskich zakładnych a srjedźnych šulow. Ale dosaha to? Skerje nic, hdyž wobhladamy sej džensniše wuwice serbskeje šulskeje syće.

Poprawom mamy jenož dwě móžnosći: Pak hladamy, što so stanje, jeli ničo nječinimy – abo wuwijemy wiziju a činimy wšitko, zo bychmy je zwoprawdžili. A naša wizija je: Łužica je dwurěčna. Planujemy na přichodne džesać do pjatnaće lět. Potajkim dže wo dlěšodobne a zaručene rjadowanje, kiž da tež wěstotu do přichoda. Wobmjezujemy so w prěnjey fazy na šule, kiž maja status serbskeje šule. W perspektiwje móža so dalše přidruzić, jeli starši sej přeja, zo by so serbsčina w druhich kónčinach Hornjeje Łužicy spěchowala a rewitalizowała. Wězo je wuměnenje, zo so tute šule pedagogiskemu programej a wobsaham přizamknu. Zasady a hłowne stłopy koncepcionalneho džěla su:

- **Koncepcija nawjazuje na wuspěšne WITAJ-kublanje w pěstowarnjach**, na zaměry nowych sakskich wučbnych planow, na koncepciju 2plus a na dotalne dobre nazhonjenja na šulach. Wjetšina našich wučerjow džěla na svojich šulach z wulkim angažamentom, z pilnosću a kreatiwitu a njeboji so tež přidatneho džěla, kotrež so jim njeplaći. Wuspěchi jich njesprócného džěla su widžeć. Na tute chcemy natwaric.

- **Dže wo wobchowanje stejiscow serbskich šulow jako serbski žiwjenski rum ze zhromadnej zwjazowacej filozofiju.** To rěka, zo šule wusko kooperuja - njetrjeba so hižo bój wo šulerske ličby wjesć.

- **Njejedna so wo private šulstwo, ale wo wosebite rjadowanja za serbske mjeńšinowe šulstwo.** To móže na přikład wotpowěduju artiklej 82 (3) Sakskeje wustawy wosebity nošer samozarjadnistwa być, kotremuž spožči so pod wěstymi wuměnenjemi statny nadawk, kaž to šulstwo po artiklu 102 Sakskeje wustawy je. Sakska ma dale měć prawniški dohlad a so tuž ze swojeje zamołwitosće njewuwjaza. Potajkim džělaja wučerjo po samsnych kondicijach kaž nětko. Starši šulski pjenjz njeplaća.

Njetrjebamy jenož šule w Budyšinje, ale trjebamy je wosebje tež na wsach – jako centrum socialneho a swójbneho žiwjenja kaž tež jako srjedzišćo wuknjenja, kublanja a zetkanja. Dže wo trajnu syć šulow, kotrež su mjezsobu wusko splečene, wotewrjene a nowotarske a kotrež skutkują wusko z wokolinu, to rěka z towarstwami, staršimi, rjemjeslnikami a druhimi.

Njeńdže jeničce wo to, wědu sposrědkować, ale serbskorěčnu atmosferu stworic – we wučbje a zwonka njeje, wosebje

prez přidatne poskitki. Nimo sylnišeho splečnja z gospodarstwom za optimalniše powołanske wusměrjenje šulerjow je dalši wažny aspekt, zo wuwija so šule hišće bóle hač do nětka jako srjedzišća k skrućenju swójskeje identity a narodneho wědomja.

A to je runje tež za nas Serbow bytostne. Nimo džěloweho městna a dobreje infrastruktury je zwjazanosć z regionom jedna z najwažnišich přičinow za to, zo tu čłowjek wostanje resp. so sem nawróci. Hdyž potajkim so młodžina ze swojej domizny a kulturu identifikuje, nawróca so młodzi ludžo po wukubłanju skerje zaso do serbskeje Łužicy a wobohačaja ze swojej wědu, ze swojej kreatiwitu, ze svojimi nazhonjenjemi region a nic naposledk tež infrastrukturu kaž tež towaršnostne wuwice tu pola nas.

„Naše šule – šule za žiwjenje“ – strukturelna diskusija dyrbi z wobsahowej wusko splečena być. Jenož tak wukubłamy přichodnu generaciju z dobrymi šansami na wukubłanskich a džělowych wikach. Naša towaršnosć trjeba ludži, kotřiž přewozmu zamołwitosć a kiž su demokratiske procesy zwučeni. Powołanske žiwjenje našeje towaršnosće wědy žada sej kreatiwnych sobudžělačerjow, kiž mysla samostatnje, jednaja zamołwice a maja socialnu kompetencu.

Zaměr je, dobru symbiozu namakać mjez wšelakimi formami individualneje wučby a skupinskeje wučby resp. frontalneje wučby, přeco hladajo na dobro šulerja, zo by kóždy šuler swój wosobinski maksimum docpěl. Mjezynarodne nazhonjenja dopokazuja, zo koncepty reformoweje pedagogiki wučerjow wotčežuja a šulerjow lěpje na žiwjenje – w priwatnym wobłuku, w powołanju a w towaršnosći – přihotuja. Šulerjo džělaja motiwowanišo, samostatnišo a wuspěšnišo, jeli so přijimaja w swojej individualiće a so tež tak spēchują.

Najwažniše wuměnenje za zwoprawdženje koncepcionalnych mysłow je zasadny politiski rozsud za prawo samozarjadnistwa Serbow ze stron sakskeho knježerstwa. Za to je trjeba šěroki serbski konsens!

Manuela Smolina

Serbskej rěčneje komisiji při Maćicy Serbskej

Hač do lěta 1991 džělaše při Instrukcije za serbski ludospyt Serbska rěčna komisija, kotraž so wo kodifikaciju a normowanje serbskeju spisowneju rěčow staraše a tutej postajowaše. Dokelž bě so w tutym lěće tuta slědžerska institucija juristicse rozpušćila, zakónči tež komisija swoju džělawosć. Džiwajo na wažnosć dalšeho wuwica spisowneje hornjo- a delnjoserbsčiny, přewza Maćica Serbska 1993 na namjet tehdyšeho direktora Serbskeho instituta prof. dr. Helmuta Faski nošerstwo komisije, dokelž towarstwo je „móst mjez institutionalizowanej wědomosću a kulturnej praksu“. Wobkedźbujó specifiskosće delnjo- a hornjoserbsčiny, dojedna so w Maćicy wutworjenje dweju samostatnej komisijow: Dolnoserbskeje rěčneje komisije a Hornjoserbskeje rěčneje komisije. Wonej stej Maćicy Serbskej přirjadowanej a skutkujetej pod jeje mjenom a jeje awtoritu, stej pak w swojej džělawosći samostatnej a njesetej wědomostnu zamotwitosć. Maćica stara so wo trěbne wuměnjenja, a jeje předsydstwo powołuje do njeju wědomostnikow a praktikarjow, kotřiž su kmani, dale na kodifikowanju a normowanju

spisowneju rěčow džělać. Jedyn z wulkich wuslědkow džělawosće Hornjoserbskeje rěčneje komisije je lěta 2005 we wobdžetanju dr. Tima Meškanka wušty 5. nakład Hornjoserbskeho prawopisneho słownika Pawola Völkela. Za tutón słownik je so nimale lětdžesatk Maćica Serbska zasadžowała a sej na svojich hłownych zhromadžiznach lěto wot lěta realizowanje tutoho w prakse přewšo trěbneho projekta žadała. Rěčna komisija je w nowym nakładze tutoho słownika realizowane systematiske prawopisne změny nadrobnje rozważowała a potom wobzamknyła. Prawopisne změny plaća wot nětko za wšitke hornjoserbske publikacije, kotřež w Ludowym nakładnistwje Domowina wuchadzeja, kaž tež za wučbnicy a dalši material, kotryž so

w Rěčnym centrumje WITAJ wuwija. Nowe prawidła přihotuja so jako pomocny material. Wězo je kóždy hornjoserbsce pisacy namotwjeny, so po předpodatych normach měć. Plaćiwosć za šulstwo a přiměrjony přechodny čas za tutón wobuk ma so wot sakskeho ministerstwa za kultus postajić. Wotpowědnu próstwu je předsydko komisije dr. Sonja Wölkowa kultusowemu ministrej Flathej posłała. Dolnoserbska rěčna komisija pod předsydstwom Manfreda Starosty přidžěluje tohoru nastawacemu nowemu słowniku delnjoserbsčiny. W lěće 2005 wobjedna na zhromadnych wuradžowanjach ortografiske prašenja kaž tež nowu leksiku. Tež jeje postajenje budu za publikacije – a wěsće tež za šulstwo – zawjazowace. **dr. Měrćin Völkel**

Nimale 1000 hosći wopyta jutrowne wiki Spěchowanskeho towarstwa za serbsku ludowu kulturu dnja 11. a 12. měrca w Budyskim Serbskim domje. 38 wumělcow je wuhotowa.

Foto: Jurij Helgest

Widejo wo Čišinskim

Domowina je lěto 2006 jako kubłanske lěto wuwolała. K tomu je institucije, towarstwa a Domowinske skupiny namotwaja, zo bychu swoje předewzaća wusměřili na česć Jakuba Barta-Čišinskeho, kotrehož 150. posmjertne narodniny w awgusće woswjećimy. Župa „Michał Hórnik“ staji sebi nadawk, zhotowić wučbny widejo wo narodnym prócowanju a skutkowanju Jakuba Barta-Čišinskeho, zložuju so na wučbny plan serbsčiny. Nětko je film hotowy. Nazornje a z wobrazami časej wotpowěduju předstaja film čłowjeka Jakuba Barta, jeho domjacy wobswět, žiwjenske stacije, zwjazane z literarnym džělom, ale tež jeho žiwjensku tragiku, kotraž je jeho do nje-lubowaneje cuzby a pozdžišo do zažneje smjerće wjedla. Wažne myslički a ideje twarja mosćik do přitomnosće a wjedu k rozmyslowanju a refleksiji z džensnišeho wida. Nječ třicećimjeńšinski film wo našim klasikarju docpěje tež tych, kiž jeho hišće njeznaja. Tohodla doporučamy jón tež towarstwam a župam. Džakujemy so wšěm, kotřiž su njesebičnje přinošowali natočenju a zhotowjenju filma.

Trudla Kuringowa

Bytostnej fundamentaj dwurěčneho kubłanja: Witaj a 2plus

Na lětušej hłownej zhromadźiznje Serbskeho šulskeho towarstwa (SŠT) spočatk apryla w Chróscicach rozjimaše předsydstwo, kotrež bjezwuwučnje čestnohamtsce džěla, kritisce analizu, bilancu a perspektiwy, ale tež starosće a šansy w zwisku ze zachowanjom a dalewuwićom hornjokaž tež delnjoserbskeje rěče wot pěstowarnjow přez šule hač k uniwersitnemu wukubłanju dwurěčneho dorosta. Při tym podšmórny so we wobšěrnej diskusiji fundamentalny wuznam 1997 wot Serbskeho šulskeho towarstwa wuwiteho modeloweho projekta Witaj a 2001 (w Serbskej zakładnej šuli Čišinskeho hižo 1999) oficialnje w serbsko-němskich šulach zawjedzeneho koncepta 2plus, kotryž je so ze stron Instituta Komenskeho zhromadnje z čłonami SŠT w statnej zamotwitosći wuwil.

Starosćejo so wo přichod serbskeho luda, so na zhromadźiznje zwěsći, zo so ze spadowacej ličbu porodow tež ličba serbskorěčnych džěci pomjeńšuje. Nimo toho přiběra podžěl rěčneje měšanych mandželstwow, hdžež njeje w kóždym padže samozrozumliwe, zo so doma z džěćimi serbuje. Slědowaca statistika předstaja podžěl džěci ze serbskich, rěčneje měšanych a němskich swójbow w jednotliwych pěstowarnjach. Z njeje mjez druhim je wuwidzeć, zo su so přewažnje němcy starši za pěstowarnje w nošerstwje Serbskeho šulskeho towarstwa a z tym za metodu dospołneje imersije rozsudžili. Dotalne nazhonjenja SŠT wuča, zo so wosebje z konsekwentnym naložowanjom metody dospołneje imersije zaruči najwyši niwow nawuknjenja serbsčiny.

Wjednica Žylowskeje zakładneje šule knjeni Winklerowa je nam připosłała list, hdžež wuraznje lěpšiny šulskich džěci z Witaj-pěstowarnje Mato Rizo

džěci	serbske	měšane	němske
Chróscicy	67	29	8
Ralbicy	50	32	1
Wotrow	12	12	1
Malešecy	0	1	37
Němcy	0	2	22
Rowno	0	0	40
Choćebuz	0	0	57
Žylow	0	0	55

© Ludmila Budarjowa (měrc 2006)

chwali: „... Naše džěci nimaja na rozdžěl k džěćom, kiž njemějachu do toho kontakt k serbsčinje, žane čeze při zastupje do šule. Wone rozumja rěč a móža so na temy

z přirody, ze zwěrjatami a k džělam čěla serbsce spěšnje dorozumić. Wone znaja ličby 1 do 10 a fachowe wurazy za přirunowanje mnoštwow. Naše džěci nawuknu jara spěšnje nowe spěwy a rymy, dokelž su zwučene derje posluhać, sobu spěwać a rěčne zjawy napodobnjeć...“

Na załoženskim kongresu za moderne cuze rěče wot 10. do 12. apryla 2006 w Nürnbergu, hdžež w nadawku Serbskeho instituta zhromadnje z dr. Janu Šokćinej na temu: „Serbsku rěč wuknyć, spěchowac a ewaluowac“ přednošowachmoj, nam fachowcy prawosć našeho postupowanja wobkrućichu a hižo nětko zajim na wuslědkach našich empiriskich přepytowanjow přizjewichu.

Ludmila Budarjowa

(wurězk - cyły přinošk namakaće pod www.domowina.de, diskusijny forum)

Ze župy Běla Woda/Niska: Nadawkow je nadosć

Nawjes w Slepom

Hižo z hłowneje zhromadźizny dnja 25.11.2005 je holanska župa swoju džěladowosć na scěhowace dypki koncentrowała: Problematika dalšeho dobywanja wuhla w Slepjanskich kónčinach (pod primarneje kónčinu leži 300 mil. tonow brunicy, z kotrychž zaplanuje so hižo nětko 20 mil. za zasadźenje w Janšojскеj milinarni), wšitke z wuhlowym planom zwisowace prašenja a diskusija wo primarneje kónčinje maja najwyšu prioritu. Wot rjadowanja tutoho dypka wotwisuje přežiwjenje Serbstwa w Bělkowskich kónčinach. K tomu slušejša wšitke prašenja hospodarstwa, dokož naš lud

trjeba džěło we Łužicy abo w docpějomnych regionach a garantije při noworjadowanju administratiwnych hranicow za wokresy abo gmejny. Hladamy w tutym zwisku wosebje na zdźerženje serbskeho raza, na zhromadnosć a wjesne struktury. Jenož wone su za nas wěste garantije. Jeli změny gmejnskich strukturow njewobkedźbujaja hranicy drastow abo rěčneho teritorija, njewidźimy žanu móžnosć za wobchowanje našeje identity. Při noworjadowanju wokresow njesmě so dalše džělenje župneho teritorija dopušćić. Ludžo su džakowni, zo so Domowina ze swojim wob-

Brunicowa krajina z milinarnju

Foće: Jürgen Matschie

zamknjenjom z dnja 17.9.2005 wot wšeho započatka za to zasadźuje, sej wot politiki nanajspěšnišo stejšico nastupajo brunicowu problematiku wužadac. Njewopruga so jenož wjesne džěle, ale bagry žeru so do jadra swojorazneho drastoweho, rěčneho a kulturneho regiona. Po tym njeje wón wjac to, štož je jónu był. Přichod pak wotwisuje tež wot toho, kak holanscy ludžo situaciju sami posudźuja. Hišće njejsu wšitcy wotučili. Wuslědki naprašowanja předleža kónc meje. Na polu dwurěčneho kubljanja smy jara wjele docpěli, dokož so wšitcy hromadže – starši,

kubłarki a wučerjo, gmejna, wokres, regionalny šulski zarjad a Domowina – za samsny zaměr zasadźuja. 2plus-koncept běži dale – 2007 změjemy na srjedźnej šuli přerjnu skupinu w 7. lětniku a zaso rjadownju nowáčkow. Nětko džělamy na poskitkach rěčnych kursow za staršich. Nastupajo čłonstwo stej so Domowinskej skupinje Trjebin a Miłoraz zjednočitoj. Nimo toho nawabi so 12 nowych čłonow. Nětko džělamy na tym, zo bychu so přez zjednoćenje měščanskich skupin w Bělej Wodze synergiowe efekty na dobro skupinskich aktiwitow docpěli. **Manfred Hermaš**

Towarstwo z nowym mjenom

Na hłownej zhromadźiznje Zwjazka za serbski kulturny turizm spočatk měrca rozprawješe předsyda Manfred Hermaš tež wo tym, što su čłonojo towarstwa w 10 lětach swojeho wobstaća wšitko realizowac mohl. Wosebje wuzběhny wobšěrnny zběrku datow k poskitkam serbskeje kultury z cyłteje Łužicy, kotraž je dobry zakład za dalše džěło na polu serbskeho kulturneho turizma. Wuslědki so lětsa we wšelakich medijach, mj. dr. tež w interneće, zjawnosći spřistupnja. Potom móža sej zajimcy detailowe informacije k jednotliwym poskitkam zestajić, kiž su na př. rjadowane po wobzahach abo teritorijowych aspektach. Džěło towarstwa w lěće 2006 je wusměrjene na to, poskitkowarjow na městnje wopytać a w dialogu z nimi so wo prašenjach kwalita a kwantita poskitkow dorozumić.

Dalši zajimcy, kiž chcedža ze swojimi poskitkami serbskeje kultury so tež turistiskemu wužiwaniu wotewrěć, su namołwjeni, so skontaktować ze sobudžělačerjom towarstwa Wolfgangom Kotissekom w Slepjanskim kulturnym centrumje, tel. 035773-76153, e-mail: skt-domowina@t-online.de. Hłowna zhromadźizna je tohorunja změnu mjena zwjazka wobzamknyła. Mjenuje so nětko Spěchowanske towarstwo za serbski kulturny turizm z. t., dokož zwjazk sam jako poskitkowar njewustupuje. W zhromadnym džěle z Marketingowej towaršnosću Hornja Łužica-Delnjošleska, Domowinu a turistiskimi zwjazkami Łužicy chce towarstwo nětko zdźělanje knihujomnych turistiskich poskitkow k serbskim naležnosćam zaměrnje spěchowac.

Marko Kowar

We Łazu na slědach Zejlerja

W 12. lěće swojeho wobstaća přewjedže Spěchowanske towarstwo „Zetkanišćo: Dom Zejlerja a Smolerja“ Łaz dnja 15. měrca wólbnu sobustawsku zhromadźiznu. Na njej čehnješe předsyda towarstwa Reinhardt Schneider nahladnu bilancu čiteje towarstwoweje džěladowosće. Dom Zejlerja a Smolerja bě tež w zašlymaj lětomaj z duchowno-kulturnym centrumom gmejny Łazaw nim wotmě so rjad zarjadowanjow k serbskej kulturje. Loni pokaza so na přikład z pomocu župy „Handrij Zejler“ wustajeńca „Serbske nałožki w běhu lěta“. Dale zwobraznichu so w zajimawej pokazce serbske póstawizny. Hromadže z Domowinu organizowaše towarstwo wopomnjenski dzeń za wotbagrowanu wjesku Šiboj, štož žněješe wulke připóznaće.

W rjedže „Wuznamne Łazowske wosobiny“ wudašetej so brošurce wo serbskimaj prócowarjomaj Korli Błažiju a Janje Haješu. Za wotpowědne pilne džěło na brošurkomaj džakowaše so wosebje přjedawšemu předsyde towarstwa Wernerej Thomasej z Běheho Chołmca.

Tež lětuši džělowy plan je naročny. Tak přewjedže so jězba do Wendlanda na slědach słowjanskeho burskeho chronista Paruma Schultze. K 75. róčnicy Zejlerjoweho pomnika we Łazu plestruje so wokolina pomnika, přihotuje so za awgust swjedźenske zarjadowanje, wudospołni so stajna wustajeńca wo Zejlerju a Smolerju a zahaji so projekt informaciskeje šćežki wo Zejlerju. Přejemy wšitkim čłonom wjele wuspěcha w přichodnym towarstwowym džěle.

Werner Sroka

Serbja na XIV. wšosokołskim zležće w Praze

Prěni kónc tydženja w juliju poda so nahladna ličba zastupjerjow Serbskeho Sokoła do Prahi na wulki swjedzeń swětowego sokołskeho hibanja. Z busom podadža so předsydstwo Serbskeho Sokoła, Smjerdžečanska rejwanska skupina a Sprjewjenjo do złotého města, zo bychu so njedzeli dopoldnja zarjadowali do wulkeho swjedženskeho čaha sokołskich jednotow swěta přez Prahu. Budu pochodować nimo čestneje tribuny swětowego zwjazka a pokazować našu kulturu: drastu, spěwy a reje; mjez nimi někotři muscy w uniformje Serbskeho Sokoła z přerjenje doby sokołskeho hi-

banja we Łužicy. Swjedženski čah woteřdže w 10 hodž. z Václavského náměsta. Wočakować móžemy wurjadnikulu předešlých starych Sokołow a Sokołkow z blyščacymi so wočemi a wulki hołk a tołk. Serbski Sokol prócuje so wo to, zo smě Smjerdžečanska rejwanska skupina pod zymkami Sprjewjanow w starym měsće na jewišću wustupić a podać pokazku našeje kultury. Na jewišću pokazaja reprezentanća swětowego sokołskeho hibanja krótkoprogramy za běžny publikum. Přiwołamy kóždemu, so podać do Prahi a dožiwić jónkrócný a njezapomnity podawk.

Achim Kowar

TCM pomjatny pjenjez wudało

Towarstwo Cyrila a Metoda wuda njedawno zhromadnje z EuroMint GmbH Bochum pomjatny pjenjez „Jutry w Serbach – 2006“. Na jednej stronje su křižerjo widjeć, na druhej signet TCM. Pjenjez je wušoł w slěbru (1.000 eksemplarow za 28,50 €) a so na skazanku tež

w zložće zhotowi (50 eksemplarow za 398,- €). Na předaň je wón na tachantskej farje w Budyšinje (tel. 03591/3118), we wšěch filijalach Wokrjesneje nalutowarnje Budyšin kaž tež w předawanišću Sächsische Zeitung we Łužiskim centerje we Wojerecach.

We wobłuku swojeje ekskursije zestupachu so čłonojo Zwjazka serbskich rjemjesnikow a předewzačelow k skupinskemu wobrazej ze swojimi hosćićelemi - mjez nimi primator města Zvolen inženjer Miroslav Kuseina (6. wotl., předewzačel a zapóslanc mgr. Pavel Lalik (3. wotpr.), 77-lětny předewzačel Janko Gubš (3. wotl.) a direktorka powołanskeje šule Alžbeta Stanikova (5. wotl.). Předsydka Mónica Cyžowa (4. wotpr.) hódnoćeše štyridnjowsku wuprawu kónc apryla do Słowakskeje, na kotrejž wopytachu mjez druhim džewjeć zawodow, jako přewšo zajimawu a wuspěšnu.

Foto: Michał Matješk

Foto: Beata Młynkowa

Z pšawneju wutšobu. Čto njejo z nas južo raz wó tom cowať, až namakajo póklad. Pjenjeze z połnymi gjarsčami. A njesmějo se pódgódnošć móć, do kótarejež wěriš. Nikogo to nježiwa, až Regina a Měrtin (Regina Lotrina/Werner Lehmann) z Hochoskego lajskego žiwadla se pšewšo wjaselitej ako ten burik, ze swójimi cybulami tak a tak wjelgin njespokojny, w swójom gumnyšku póklad namakajo, a hyšći pjenjeze a kronu. Bžez cwiblowanja stej stej pilnej lužika se wěšej až stej pótomnika serbskego krala, dokulaž se jima groni „Kral“ ... Něži 90 pšiglédowarjow w zalu „Deutsches Haus“ w Bórkowach jo se wjaseliło 5. měrca wótpoldnja nad akteram pšiměrjonemu žiwadłowym grašim „Serbski kral“. Jurij Koch jo wuběrnje rozměł powěšć z realnymi cwanjami zwěžaš. Werner Lehman jo pšeznanjcy a brilantnje serbskego krala grať, až su byli wukniki 4. řědownje zakładneje šule zagórnje. „We wucbjje wugódnosćijomy to dožywjene“, wukažo mě wucabnica kněni Lindt. Do togo su žiši programowy

zešywk dostali, aby se mógli z wopšimješim wopóznaš. Tam a zas ga felujo to jedno abo druge slowko. Wuglědaš sy mógať zagórjenje we woblicach pšiglédowarjow. „Wjelgin řědnje. My smy wšyknó rozměli, rownož my w Myšynje piťsku hynac powědamy“, wulicujo Erich Budischin. Nejdlejšu drogu jo zawěšće měla familija Pernak z Barlinja. Teke how jano chwalece słowa wó jadnogóžinske kusu. Lajskich žiwadłownikow to wjaseli. Z lěta 1997 se schaduju w Hochozy a wóni su z Jurijom Kochom awtora namakali, kenž jo zamóžny, jim jich role „na kóžu“ pisaš. „My comy z našymi serbskimi słowami maminu řec našych starych wulicyť Fryco Wojto, Hochoski šoľa, kótaremuž pšeczej hyšći serbski zuk pšez jězyk bijo, gaž nimski powěda. „Ražone wótpoldnjo“, zlicyjo Beata Młynkowa, kótaraž jo ako zastupnica Domowinskeje župy w Dolnej Łužicy z Domowinskeju kupku Kuparske Bórkowy to zarědowanje organizěrowala.

Marlene Jedro

Pučowanska wustajeńca Domowiny

Na 16 taflach pokazuje aktualizowana wustajeńca wo stawiznach Domowiny wažne mězniki wuwica třěšneho zwjazka serbskich towarstwow. Wona zapřija dobu wot založenja dnja 13. oktobra 1912 we Wojerecach hač do přitomnosće. Nětko buchu

z pomocu dr. Pěťša Šurmana a Řěčneho centruma WITAJ tež mlódshe stawizny z časa po změnje a WITAJ-projekt za dwurěčne kublanje zapřijate. Zajimcy móžeja so pola nowinskeje řěčnicy Domowiny B. Felberoweje (telefon 03591-550202) přizjewić.

Impresum: Naša Domowina - Informacije třěšneho zwjazka • Informacije kšywowego zwězka • Informationen des Dachverbandes

Tu wozjewjene wosobinske měnjenja njekryja so w kóždym padže z měnjenjom wudawačela. Redakciski kónc: 5. 5. 2006

Wudawačel/Herausgeber: Zarjad Domowiny • Zarěd Domowiny • Geschäftsstelle der Domowina • meja/Mai 2006

Póstowe naměsto/Postplatz 2 • 02625 Budyšin/Bautzen • www.domowina.de

Borbora Felberowa • tel. 03591-550 202 • faks: 03591-42408 • e-mail: felber-pr-domowina@sorben.com

Redakcija/Redaktion: Božena Pawlikec, Manuela Smolina

Lektorce/Lektorinnen: Claudia Knoblochec

Zhotowjenje/Herstellung:

Claudia Knoblochec • Čišć/Druck: Serbska čišćernja/Lausitzer Druck- und Verlagshaus GmbH Budyšin/Bautzen